

Poglavlje 50

Θουκυδίδου Ἱστορίαι 5 27

O tekstu

Izabrani odlomak govori o događaju iz 415. pr. Kr., kad su u Ateni tijekom noći uoči odlaska na Sicilsku ekspediciju oskvrnute gotovo sve gradske herme, a to je u narodu izazvalo veliku uznemirenost jer je sve protumačeno kao loš znamen na početku ratnog pohoda. Za oskvrnuće je optužen Alkibijad; optužili su ga političari kojima je smetao da preuzmu vlast u gradu; isticali su i Alkibijadove navodne namjere da u Ateni ukine demokraciju.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Thuc. Historiae 6.27

Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἢ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίῳ προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς), μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δρᾶσαντας ἤδει οὐδεὶς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζρόνως ἐλάμβανον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι. μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὧν καὶ τὸν

Ἄλκιβιάδην ἐπητιῶντο. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἄλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδῶν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβρόν ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἶη αὐτῶν ὅ τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

Analiza i komentar

Ἐν δὲ τούτῳ,
 ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι
 ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων
 (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον,
 ἡ τετράγωνος ἐργασία,
 πολλοὶ
 καὶ ἐν ἰδίῳ προθύροις
 καὶ ἐν ἱεροῖς),
 μιᾶ νυκτὶ
 οἱ πλεῖστοι
 περιεκόπησαν
 τὰ πρόσωπα.

Ἐν δὲ τούτῳ sc. καιρῷ (misli se na završne pripreme za odlazak na Sicilsku ekspediciju); § 213

ὅσοι § 219

Ἑρμαῖ λίθινοι § 108; § 103

ἦσαν εἰμί biti; 3. l. pl. impf. akt.

ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων § 165; § 103; § 375

εἰσὶ εἰμί biti; 3. l. pl. ind. prez. akt.

κατὰ τὸ ἐπιχώριον po običaju, uobičajeno; § 103

ἡ τετράγωνος ἐργασία § 103; § 90

πολλοὶ § 196

ἐν ἰδίῳ προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς § 103; § 82

μιᾶ νυκτὶ § 224; § 115

οἱ πλεῖστοι § 202
 περιεκόπησαν περικόπτω okrnjiti; 3. l. pl. ind. aor. pas.
 τὰ πρόσωπα § 82; akuzativ obzira § 389

καὶ τοὺς δράσαντας
 ἦδει οὐδείς,
 ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις
 δημοσίᾳ
 οὗτοί τε ἐζητοῦντο
 καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο,
 καὶ εἴ τις
 ἄλλο τι οἶδεν
 ἀσέβημα γεγενημένον,
μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον
καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων.

τοὺς δράσαντας δράω činiti; a. pl. m. r. ptc. aor. akt.
 ἦδει οἶδα znati; 3. l. sg. ind. plpf. akt.
 οὐδείς § 224
 μεγάλοις μηνύτροις § 196; § 82
 δημοσίᾳ o javnom trošku
 οὗτοί § 213
 ἐζητοῦντο ζητέω tražiti; 3. l. pl. impf. medpas.
 ἐψηφίσαντο o njima je glasovanjem odlučeno...; ψηφίζω glasovati, odlučivati; 3. l. pl. ind. aor. medpas.; izraz otvara mjesto A+I μηνύειν τὸν βουλόμενον
 τις § 217
 τι ἄλλο ἀσέβημα § 217; § 212; § 123
 οἶδεν οἶδα znati; 3. l. sg. ind. perf. akt.
 γεγενημένον γίγνομαι postajem, nastajem; a. sg. s. r. ptc. perf. medpas.
 μηνύειν μηνύω otkriti, prijaviti; inf. prez. akt.
 τὸν βουλόμενον βούλομαι željeti; a. sg. m. r. ptc. prez. medpas. (v. bilj. uz generički član § 370)
 ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων § 82
 εἰ... γεγενημένον realna pogodbeno rečenica § 486

καὶ τὸ πρᾶγμα
μειζόνως ἐλάμβανον·

τὸ πρᾶγμα § 123
μειζόνως s većom ozbiljnošću; § 200; § 203
ἐλάμβανον λαμβάνω uzimati; 3. l. pl. impf. akt.

τοῦ τε γὰρ ἔκπλου
οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι
καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ
ἅμα νεωτέρων πραγμάτων
καὶ δήμου καταλύσεως
γεγενῆσθαι.

τοῦ ἔκπλου § 107
οἰωνὸς § 82
ἐδόκει δοκεῖ τινι čini se komu (bezlično); 3. l. sg. impf. akt.
εἶναι εἰμί biti; inf. prez. akt.
οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι καὶ γεγενῆσθαι N+I (subjekt je imperfekta ἐδόκει τὸ πρᾶγμα)
ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ § 90
νεωτέρων πραγμάτων § 197; § 123
δήμου καταλύσεως δῆμος ondje u značenju „demokracija”; § 82; § 165
γεγενῆσθαι γίγνομαι postajem, nastajem; inf. perf. medpas.

μηνύεται οὖν
 ἀπὸ μετοίκων τέ τινων
 καὶ ἀκολούθων
 περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν,
 ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες
 πρότερον
 ὑπὸ νεωτέρων
 μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου
 γεγενημέναι,
 καὶ τὰ μυστήρια ἅμα
 ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις
 ἐφ' ὕβρει·
 ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην
 ἐπητιῶντο.

μηνύεται μηνύω prijavljivati; 3. l. sg. ind. prez. medpas. slaže se sa
 subjektom περικοπαί § 361
 ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων § 82
 ἄλλων ἀγαλμάτων § 212; § 123
 περικοπαί § 90
 πρότερον s. r. pridjeva upotrijebljen priloški
 ὑπὸ νεωτέρων οἱ νεώτεροι mladići
 μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου § 90; § 82
 γεγενημέναι γίγνομαι postajem, nastajem; n. pl. ž. r. ptc. perf. medpas.
 (ovisno o περικοπαί)
 τὰ μυστήρια § 82
 ὡς veznik uvodi izričnu rečenicu § 467; manje obilježeni poredak bio bi ὡς
 ποιεῖται τὰ μυστήρια
 ποιεῖται ποιέω činiti; 3. l. sg. ind. prez. medpas., slaže se s τὰ μυστήρια
 § 361
 ἐν οἰκίαις § 90
 ἐφ' ὕβρει § 68, § 165
 ὧν sc. πραγμάτων; § 215
 τὸν Ἀλκιβιάδην § 100
 ἐπητιῶντο ἐπαιτιάομαι tinos optuživati za što; 3. l. pl. impf. medpas.

καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες
οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι
ἐμποδῶν ὄντι σφίσι
μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι,
καὶ νομίσαντες,
εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν,
πρῶτοι ἂν εἶναι,
ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων
ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει
τά τε μυστικά
καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπή
γένοιτο
καὶ οὐδὲν εἶη αὐτῶν
ὅ τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη,
ἐπιλέγοντες τεκμήρια
τὴν ἄλλην
αὐτοῦ
ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα
οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

αὐτὰ § 207

ὑπολαμβάνοντες ὑπολαμβάνω preuzimati (ovdje: od onih koji su prijavili prijestupe); n. pl. m. r. ptc. prez. akt.

οἱ ἀχθόμενοι ἄχθομαι ljutiti se; n. pl. m. r. ptc. prez. medpas.

ἐμποδῶν na putu (ovdje, kao i u hrvatskom, u prenesenom značenju: „biti komu na putu”)

ὄντι εἰμί biti; d. sg. m. r. ptc. prez. akt.

σφίσι § 206.5

προεστάναι προϊσταμαι τινός stajati komu na čelu; inf. perf. akt.; u rečenici mu mjesto otvara izraz ἐμποδῶν ὄντι

μὴ... προεστάναι negirana posljedična rečenica (posljedica pomišljena) § 473

νομίσαντες νομίζω smatrati; n. pl. m. r. ptc. aor. akt.; *verbum sentiendi* otvara mjesto N+I

ἐξελάσειαν ἐξελαύνω protjerivati; 3. l. pl. opt. aor. akt.

εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν potencijalna pogodbeno protaza čija je apodoza uobličena u N+I; § 477

πρῶτοι ἂν εἶναι N+I kojemu mjesto u rečenici otvara νομίσαντες (ἂν uvršten prema pravilu iz § 506); § 223

ἐμεγάλυνον μεγάλυνω uvećavati, naglašavati; 3. l. pl. impf. akt.

ἐβόων βοάω vikati; 3. l. pl. impf. akt.

γένοιτο γίγνομαι postajem, nastajem; 3. l. sg. opt. aor. medpas.

εἴη εἰμί biti; 3. l. sg. opt. prez. akt.

ὡς... αὐτῶν izrična rečenica § 467

μετ' ἐκείνου u dogovoru s njim; § 68

ἐπράχθη πράττω činiti; 3. l. sg. ind. aor. pas.

ὅ τι... ἐπράχθη odnosna rečenica; § 217; § 482

ἐπιλέγοντες ἐπιλέγω izabirati; n. pl. m. r. ptc. prez. akt.

τεκμήρια § 82

τὴν ἄλλην αὐτοῦ οὐ δημοτικὴν παρανομίαν. ἄλλος *ovdje* loš, nevaljao; § 90

ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα § 123